

ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

ตอนที่ ๘ : อำนาจหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ตอนที่ ๒)

โดย นายพิสิษฐ์ วงศ์เธียรธนา
นิติกรชำนาญการพิเศษ กองกฎหมาย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สำหรับรายละเอียดปลีกย่อยในเรื่องภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต้องดำเนินการนั้น จำเป็นต้องกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีกสองฉบับ* ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้แก่

๑. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๗ ออกใช้เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้นและเหมาะสมกับสภาพของงานที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะทำให้การปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๒) ดำเนินการจัดทำนโยบาย แนวทาง และวางมาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๓) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย
- (๔) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย
- (๕) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๖) สร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๗) ฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย
- (๘) ส่งเสริม สนับสนุน และปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย
- (๙) อำนาจการและประสานการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูบูรณะสภาพพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่
- (๑๐) บูรณาการและประสานการปฏิบัติการกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย
- (๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กำหนดให้มีการแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยแบ่งออกเป็น

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง อันประกอบด้วยหน่วยงานระดับกอง จำนวน ๒๔ กองหรือเทียบเท่า คือ

- (๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๒) กองกฎหมาย
- (๓) กองการเจ้าหน้าที่
- (๔) กองคลัง

* รายละเอียดโปรดดู <http://122.155.1.141/inner.law-2.201/download/menu_3607/>.

- (๕) กองนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๖) กองบูรณาการความปลอดภัยทางถนน
- (๗) กองมาตรการป้องกันสาธารณภัย
- (๘) กองส่งเสริมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๙) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๑๐) – (๑๑) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๑ – ๑๒
- (๑๒) ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย
- (๑๓) สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๑๔) สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

๒. กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เหตุผลที่ออก คือ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามที่มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่และบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เฉพาะศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ไปเป็นอำนาจหน้าที่และบุคลากรของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย สมควรมีการจัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเป็นส่วนราชการภายในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย และกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการดังกล่าว นอกจากนี้ กำหนดให้เปลี่ยนชื่อสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็น “กองช่วยเหลือผู้ประสบภัย” เพื่อให้เหมาะสม

ดังนั้น ส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับกอง ณ ปัจจุบัน จึงมีทั้งสิ้น ๒๕ กอง โดยการโอน “ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ” มาสังกัดกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามผลแห่งกฎหมายข้างต้น

สรุปสาระสำคัญของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั้งสองฉบับในภาพรวม

เป็นกฎหมายที่ระบุอำนาจหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยลงรายละเอียดในระดับกองหรือเทียบเท่ากอง ทั้งราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์เชิงระบบกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย โดยเฉพาะในมาตรา ๑๑ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า

“เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามหน้าที่ตาม (๓) (๔) (๕) และ (๖) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะจัดให้มีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นในบางจังหวัด เพื่อปฏิบัติงานในจังหวัดนั้นและจังหวัดอื่นที่อยู่ใกล้เคียงกันได้ตามความจำเป็น และจะให้มิสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขึ้น เพื่อกำกับดูแลและสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดหรือตามที่ผู้อำนวยการจังหวัดมอบหมายด้วยก็ได้”

อาจกล่าวได้ว่ากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการดังกล่าว ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะหรือรายละเอียดงานของกองที่ขับเคลื่อนภารกิจหลักของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คือ ด้านการป้องกัน ด้านการเผชิญเหตุ และด้านการฟื้นฟูเยียวยา เริ่มตั้งแต่ช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย อันได้แก่ กองมาตรการป้องกันสาธารณภัย กองนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองส่งเสริมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองบูรณาการความปลอดภัยทางถนน ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย กองช่วยเหลือผู้ประสบภัย ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กับกองที่ทำหน้าที่ในฐานะหน่วยสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานเลขานุการกรม กองกฎหมาย กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย